

AVRUPA BİRLİĞİ DİL POLİTİKALARI EKSENİNDE ÇOKDİLLİLİK UYGULAMALARI VE KARŞILAŞILAN DİL SORUNU

MULTILINGUALISM PRACTICES IN THE AXIS OF EUROPEAN UNION LANGUAGE POLICIES AND THE LANGUAGE ISSUE

Murat YORULMAZ

Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler A.B.D.
muratyorulmaz2288@hotmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, genelde ön planda olmayan bir konuyu incelemek ve tartışmaya sunmaktır. Çalışmada, Avrupa Birliği'nin kuruluşundan bu yana eşitlik ilkesine önem vermesine ve üyeleri arasında eşitliği gerçekleştirme çabasına rağmen eşitlik ilkesine aykırı hareket etmesi Birliğin dil politikası örneği ile anlatılmaya çalışılacaktır. 23 resmi dile sahip olan Avrupa Birliği bir taraftan çok dilliliğe önem vermekte, öte yandan çalışma ortamında ve bilgi erişiminde İngilizce, Fransızca ve Almancanın ağırlığı hissedilmekte, hatta birçok alanda İngilizcenin baskınlığından dahi bahsedilebilmektedir. Çalışmada, dil politikasının tarihsel süreci ve resmi altyapısı, çok dilliliğin maliyeti ve faydaları, dil politikasının uygulanması ve temel sorunları, İngilizcenin baskınlığı, tek ortak dil seçeneğinin olumlu ve olumsuz yönleri ve Avrupa Birliği'nin dil sorununa çözüm çabaları anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, AB'nin dil politikası, Resmi diller, İngilizce

Abstract

The aim of this article is to analyze and discuss a topic, which does not stand at the forefront. The study tries to show that the European Union ever since its formation on the one hand has been attaching importance to the equality principle and trying to realize equality among its members, but on the other hand has been working against this principle by giving the example of the Union's language policy. The European Union on the one hand gives importance to the multilingualism and has 23 official languages, on the other hand in the working environment and the access to information, the weight of English, French and German can be felt, in many fields it can be even said that English is dominant. The article analyses the historical process and official structure of language policy, the costs and benefits of multilingualism, the application and major problems of the language policy, the dominance of English, the advantages and disadvantages of a lingua franca and the search for solutions for the European Union's language problem.

Keywords: European Union, The EU's language policy, official languages, English

Giriş

1950’li yıllarda 6 kurucu üye Avrupa Ekonomik Topluluğunda resmi ve çalışma dilleri olarak kendi dört ulusal dillerini kabul ederken, topluluk için çokdilliliğin mutlaka gerekli ve kolay uygulanabilir olduğundan emindiler. Yıllar içerisinde birçok şey değişmiş ve gelişmiştir. Avrupa Birliği’nde 13 Haziran 2005 tarihinde alınan karar doğrultusunda, 2007 yılında İrlandaca Avrupa Birliği’nin 21. resmi dili olmuştur. (http://news.bbc.co.uk/1/hi/northern_ireland/4088828.stm)

Avrupa Birliği, oluşumundan bu yana dil çeşitliliğine önem vermiş, her genişlemede bunu dikkate almıştır. Çokdilliliğin ‘siyasi gerekliliği’ herkes tarafından kabul edilse de ‘pratik imkânsızlığı’ söz konusu mudur? (http://www.eumilano.it/multilinguismo/multilinguismo_unione_en.htm)

Yani pratik açıdan uygulanabilirliğinin önünde sınırlar var mıdır? Olmalı mıdır? Maliyeti ne ölçüdedir? Bu maliyete değer mi? Birliğin dil politikası, Avrupa Birliği’ni dünyanın en büyük tercüman ve çevirmen hizmetleri veren bir mekanizma haline dönüştürürken, buna bir tezat olarak İngilizcenin diğer diller karşısındaki baskınlığı nasıl izah edilebilir? Bunun faydalarının yanı sıra zararları nelerdir? Dil sorununun çözümüne yönelik hangi seçeneklerin bulunduğu ve hangi tartışmaların sürdüğü bu makalenin içerisinde sunulmaya çalışılacaktır.

Tarihsel Süreç

1952 yılında Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) kurulduğunda 6 kurucu üyenin kullandıkları 4 resmi dil vardı (http://www.europea.eu.int/comm/scic/thescic/history_en.htm): Fransızca, Almanca, İtalyanca ve Felemenkçe. Çok küçük bir tercüman ve çevirmen grubu yeterli olmaktadır (http://www.europea.eu.int/comm/translation/reading/articles/enlargement_en.htm). 1958 yılında Avrupa Ekonomik Topluluğu’nun (AET) temelini oluşturan Roma Antlaşması’nın imzalanmasının ardından 15 kişilik bir çevirmen grubu oluşturulmuştur (<http://www.urunlu.com/belgeler/Romaant/Roma.htm>). Yıllar içerisinde yetenekli tercüman ihtiyacını karşılamak için bu yönde üniversite mezunlarına yönelik özel konferans çevirmenliği eğitimi verilmeye başlanmıştır. 1973 yılında Danimarka, İrlanda ve İngiltere’nin Avrupa Ekonomik Topluluğuna katılımıyla birlikte Danca’nın ve İngilizcenin resmi dil olarak kabul edilmesi sonucu, resmi dil sayısı 6’ya çıkmıştır. Tercüman Birimi, Tercüman Genel Müdürlüğüne dönüştürülmüştür. 1981 yılında Yunanistan’ın Avrupa Topluluğu’na (AT) üyeliğiyle birlikte Yunanca 7. resmi dil olmuştur. Ayrıca Tercüman Genel Müdürlüğü de Birleşik Tercümanlık ve Konferans Hizmetine (Joint Interpreting and Conference Service (SCIC)) dönüşmüştür. 1986 yılında İspanya ve Portekiz’in AT’ye katılmaları sonucu İspanyolca ve Portekizce de Topluluğun resmi dili olmuş ve resmi dil sayısı 9’a çıkmıştır. AT’nin dil politikasının temellerini oluşturmak üzere 1993 ve 1995 yıllarında iki ayrı Beyaz Kitap çıkarılmıştır.

1995’de Avusturya, Finlandiya ve İsveç’in üyelikleri nedeniyle Fince ve İsveççe de resmi dil olmuş, resmi dil sayısı 11’e yükselmiştir. 1998 yılı sonrasında SCIC Avrupa Birliği’nin genişlemesine yönelik hazırlıklarını hızlandırmış ve yeni katılacak ülkelerin dillerinde tercüman yetiştirme ve üniversiteler ile dil konularında işbirliğini geliştirmiştir. 2000 yılından sonra yeni birimler oluşturulmuş ve tercümanlık işlerini hızlandırmak ve kolaylaştırmak için gereken yeni teknolojilerin kullanımına da olanak sağlanmıştır. 2001 yılı Avrupa’da 45 ülkenin katıldığı diller yılı olarak kutlanmıştır. Etkinlikler aracılığıyla AB’nin çok dilli olduğu, dil öğrenmenin yeni olanaklar yarattığı ve herkesin yabancı dil öğrenebileceği vurgulanmış ve bu bağlamda 190 proje gerçekleştirilmiştir. 2004 yılının Mayıs’ında yeni on ülkenin AB üyesi olmasıyla birlikte resmi dil sayısı 20’ye yükselmiştir. Birliğin 13 Haziran 2005 tarihinde aldığı karar sonucu 1 Ocak 2007 tarihi itibarıyla İrlandaca da AB resmi diller kervanına katılmış ve böylelikle Birliğin resmi dil sayısı 21’i bulmuştur. Bu bağlamda gerekli olan 29 yeni tercüman ve çevirmen personelinin eğitimini İrlanda kendisi üstlenmiştir. 1 Ocak 2007’de Bulgaristan ve Romanya’nın AB’ye üyelikleri ile de Birliğin resmi dil sayısı 23’e yükselmiştir.

Resmi Altyapı

Avrupa Birliği, kendisini şu şekilde tanımlamaktadır: ‘AB demokratik bir organizasyondur, dolayısıyla vatandaşları, üye devlet hükümleriyle ve hizmetleriyle, şirketlerle ve AB içindeki diğer organizasyonlarla kendi dillerinde iletişim kurmalıdır. Halkın, kendi adlarına yapılanlarını bilme ve başka insanların dillerini öğrenmeden aktif rol alma hakkı vardır.

Ve Avrupa Birliği AB içinde herkesi doğrudan bağlayan kanunlar çıkarmakta, dolayısıyla AB içindeki herkes, hem vatandaşlar hem de mahkemeler, bu kanunları anlamalı, bu demektir ki, kanunlar tüm resmi dillerde erişilebilir olmalıdır. Resmi dillerin kullanımı AB ve kurumlarının şeffaflığını, meşruiyetini ve etkililiğini artırılmaktadır
(http://europa.eu.int/comm/dgs/translation/navigation/faq/faq_language_en.htm).

191 üyeli Birleşmiş Milletler 6 resmi dil ile yetinirken, 25 üyeli Avrupa Birliği’nin tam 23 resmi dile sahip olmasının nedenleri şu şekilde açıklanabilir:

- Dil çeşitliliğinin, Avrupa’nın çok kültürlü mirasının önemli bir parçası olmasından dolayı göz ardı edilmesi düşünülemez.
- Her üye ülkenin Birlik içerisinde kendi dilinde konuşma, sesini duyurma, bilgi edinme ve karar sürecine katılma hakkı, Avrupa Birliği’nin demokratik meşruiyetinin olmazsa olmazları arasındadır.

- Tartışmalarda ve konuşmalarda ortaya çıkan konular, sonrasında yasal düzenlemeler, yani kanun haline dönüştürüldüğünden dolayı, AB vatandaşların hayatları üzerinde doğrudan etkiye sahip olmaktadır. Dolayısıyla toplantılarda katılımcılar için kendini anlatmada ve karşısındakini anlamada en ufak bir engel olmamalıdır (http://www.europa.eu.int/comm/scic/thescic/multilingualism_en.htm). Aynı şekilde vatandaşların kendi dillerinde tüm tartışmaları takip edebilmeleri ve özellikle de yaşamayı çok iyi bir şekilde anlamaları gerekmektedir.

- Dil, kültürel kimliğin önemli bir parçasıdır. Bu bağlamda AB’de dil çeşitliliğinin korunması gerekmektedir. Ülkeler ve yönetimler ancak bu şekilde Birlik fikrine vatandaşlarını ikna edebilecek, bu fikre daha sıcak bakmalarını sağlayabilecektir.

AB’nin en temel hedefi, Avrupa halkları arasında ‘daha sıkı bağları olan bir birlik’ oluşturmaktır (AB Antlaşması, Madde 1: ‘an ever closer union among the peoples of Europe, in which decisions are taken as openly as possible and as closely as possible to the citizen’). Bu hedefi sağlamak için dil önemli bir araçtır. Avrupa Ekonomik Topluluğu’nda 15 Nisan 1958 tarihinde AET Bakanlar Konseyi’nin 1 No’lu kararı (Council Regulation No. 1) Topluluğun kurumlarının resmi dillerini (‘official languages’) ve çalışma dillerini (‘working languages’) belirlemiştir. Bu karara göre, AB yasaması ve kanunları, herkesin doğru ve iyi anlamasını sağlamak amacıyla tüm resmi dillere tercüme edilmelidir. Üye devletlerin, Avrupa kurumları içinde, özellikle de iç tartışmalarda ve görüşmelerde, hangi dilde çalışmak istediklerine dair kararı, duruma özel almaları mümkündür. ‘Resmi dil’ ve ‘çalışma dili’ arasındaki farkla ilgili resmi bir tanımlama hala bulunmamakla birlikte resmi dil, yasama, yürütme, mahkemelerde ve okullarda kullanılan resmi dil olarak tanımlanabilirken, çalışma dili kurumların kendi aralarında ve içeride kullandıkları dil olarak açıklanabilir (<http://www.europadigital.de/text/aktuell/dossir/sprachen/spachel.shtml>). Diğer bir ifadeyle, resmi diller kurumlar tarafından üye devlet ve ulusları ile ilişkinlerinde kullandıkları dillerdir, çalışma dilleri ise kurumların kendi içlerinde kullandıkları dillerdir.

Bakanlar Konseyi’nin 1 No’lu kararı Maastricht ve Amsterdam Antlaşmalarına da aynen alınmıştır. Uygulama bilindiği üzere dört resmi dil ile başlamış, sonrasında her genişlemeyle birlikte resmi dil sayısı artmış ve Bakanlar Konseyi’nin 1 No’lu kararına yeni diller eklenmiştir. Maastricht Antlaşmasının, F maddesinin, 1. Paragrafına göre Birlik, hükümetlerini demokrasi ilkelerine göre oluşturulan üye devletlerin ulusal kimliklerine saygılı olmalıdır (http://www.danistay.gov.tr/6%20-%20iyi_yonetim.htm).

AB antlaşmasının 314. Maddesi çokdilliliğin (multilingualism) ilkelerini belirlemektedir. 1 Mayıs 1999’da yürürlüğe giren Amsterdam Antlaşmasının getirdiği bir yenilikse 21. Maddedir. Bu maddeye göre her AB vatandaşının Birliğin kurumlarına ya da birimlerine Birliğin resmi dillerinden herhangi birinde yazma

ve yine o dilde cevap alma hakkını belirtir. Bu maddeyle birlikte çokkültürlülük ilkesinin güçlendirildiği görülmektedir ve bu ilke ilk defa resmi bir AB Antlaşmasında yer almıştır. Amsterdam Antlaşmasının getirdiği bir diğer yenilikse 255. Maddede her AB vatandaşının, Avrupa Parlamentosu, Konseyi ve Komisyonu'nun dokümanlarına erişme hakkının olduğunun belirtilmesi olmuştur. Bu da tabii ki tercüme çalışmaları için büyük bir sorumluluktur, çünkü dokümana erişmek, vatandaşın iyi anladığı bir dilde erişmesi anlamını taşımaktadır. Tüm dokümanların hem tüm resmi dillerde, hem de mümkün olduğu kadar kolay anlaşılır bir şekilde olması gerekmektedir.

(http://www.europa.eu.int/comm/translation/reading/articles/enlargement_en.ht).

Temel Haklar Şartı ile 2000 yılında Nice ile birlikte AB'nin kültürlerin, dinlerin ve dillerin çeşitliliğine saygılı olduğu belirtilmiştir.

Çok Dilliliğin Maliyeti ve Faydaları

2001 yılında kutlanan Avrupa Diller Yılı'nın en temel hedefi, çokdilliliği arttırmak olmuştur. Bu bağlamda Avrupa Komisyonu'nun amacı, herkesin kendi ana dilinin yanı sıra en az iki Avrupa dilini öğrenmesini ve böylece birkaç dilli sağlamak olmuştur. Avrupa Komisyonu'nun Avrupa Diller Yılı'nın hazırlıkları, çalışmaları ve etkinlikleri için ayırdığı yardım miktarı 10,95 milyon Euro civarındadır

(http://europa.eu.int/comm/education/policies/lang/awareness/year2001_en.html) . Avrupa Komisyonu bu çerçevede ortak bir web sayfasını o dönemdeki 11 resmi dilde oluşturmuştur (http://europarl.eu.int/presentation/default_tr.htm). Bu sayfa günümüzde 23 resmi dilde okunabilmektedir.

1999 ve 2000 yılına ait verilere bakılırsa, tercümanlık ve çevirmenlik birimlerinin toplam bütçesinin 685,9 milyon Euro olduğu görülmektedir. 370 milyon Birlik vatandaşına bölündüğünde ortaya çıkan miktar 2 Euro'dur. Bu miktarın bir fincan kahve ile aynı olduğu, AB tarafından sıkça vurgulanmakta olan bir gerçektir (http://www.europa.eu.int/comm/scic/thescic/multilingualism_en.htm). Üye sayısının ve resmi dillerin artması ile birlikte, bu rakamın çok artmayacağından yola çıkmak mümkün olacaktır; çünkü her genişleme beraberinde nüfus ve dolayısıyla vergi ödeyenlerin sayısının artışı beraberinde getirecektir. Bu maliyet AB bütçesinin %1'ini aşmamaktadır (http://www.europa.eu.int/comm/translation/reading/readingarticles/enlargement_en.htm). 2000 yılında 3250 tercüman ve 850 çevirmen olmak üzere toplam 4100 kişi dil hizmetlerinde çalışmıştır (http://www.uemilano.it/multilinguismo/multilinguismo_unione_europea_en.htm). Fakat bu rakamlar sadece sürekli çalışan personelin sayısını belirtmekte. Bu alanda çalışmaların % 22'sinin serbest çalışanlara verildiği hesaba katılırsa, yaklaşık 900 çevirmenin de serbest olarak çalıştığı ortaya çıkmaktadır. Yine 2000 verilerine göre AB'de çalışan toplam personel sayısına göre dil alanında çalışanların sayısı neredeyse % 16'yı, serbest çalışanlar da dâhil edilirse % 20'yi bulmaktadır.

Birleşik Tercümanlık ve Konferans Hizmetinde (SCIC) 2001 yılında 450 kişilik personel ve 2000 serbest tercüman çalışmış, günde 50, yılda 11500 toplantıda tercümanlık yapmış ve bunlar için toplam 105 milyon Euro'luk bir bütçe gerekmiştir. Her AB vatandaşına düşen yıllık maliyetse 0.28 Euro olmuştur (<http://www.europa.eu.int/comm/scic/thescic/mission.htm>).

2003 yılında AB'nin tercümanlık ve çeviri hizmetlerinde 4000'in üzerinde sürekli personel çalışmaktaydı; bu rakam AB'nin toplam personel sayısının % 11,5'ine eşitti. Tercümanlık Genel Müdürlüğü'nün son beş yıldaki çalışma miktarı yılda % 5,3 yükselmiştir. 2003 yılında AB Komisyonu için toplam 1 milyon 480 bin sayfa tercüme edilmiştir. Toplam harcamalar 230 milyon Euro civarındaydı. AB vatandaşı başına düşen yıllık miktar ise 0,60 Euro idi. Tüm AB kurumlarının çeviri ve tercümanlık masraflarının maliyeti kişi başına 2,55 Euro olmuştur (<http://www.europa.digital.de/text/aktuell/dossier/sprachen/uebersetzung.shtml>).

Kişi başına düşen 2,55 Euro masraf çok yüksek görülmemekle birlikte, Birlik içinde çeşitli bölümlere ayrılan miktarlar dikkate alınarak yapılan bir karşılaştırma sayesinde rakam daha kolay anlaşılabilir hale gelebilir. 2003 verilerine göre, Eğitim için 274.580.000 Euro, Adalet ve İçişleri için 126.230.760 Euro, Sağlık ve Tüketicilerin korunması için 363.167.221 Euro harcanmıştır (http://asterix.library.uu.nl/filescrol/r59/scriptie_05.doc). Kişi başına hesap edilirse, Eğitim için 0,72 Euro, Adalet ve İçişleri için 0,33 Euro, Sağlık ve Tüketicilerin korunması için 0,95 Euro düşmektedir. Toplamı alınırsa dahi kişi başına düşen rakam 2 Euro olmakta ve AB'nin tercüme ve çeviri bütçesinden küçük olmaktadır.

2004 yılı verilerine göre Tercümanlık Genel Müdürlüğü toplam 1.270.586 sayfa tercüme etmiştir. Bu tercümelemlerin % 77'si sürekli personel, diğer kısmıysa serbest çalışanlar tarafından yapılmıştır. İlerleyen süreçte üye sayısının artması tercüman ve çevirmen sayısının artmasına sebep olmuştur. Bundan ötürü de maliyet yükselmiştir. AB bütçesinin tercümanlık ve çeviri hizmetlerine ayırdığı miktar % 0,8'dir. Bu miktar, kurumların toplam yönetim harcamalarının % 13'üne eşittir (http://www.europa.eu.int/comm/dgs/translation/navigation/faq/faq_facts_en.htm).

AB Dil Politikasının Uygulanması

Avrupa Parlamentosu'nda Parlamenteonun ruhuna uygun bir şekilde her vekil konuşmasını kendi ülkesinin resmi dilinde yapabilmektedir. Konuşması eşzamanlı olarak diğer dillere çevrilmektedir. Parlamento'nun çeşitli komitelerindeyse çeviriler genelde tüm dillere değil, sadece İngilizce, Almanca ve Fransızca ve hatta artan bir şekilde sadece İngilizce'ye yapılmaktadır.

AB Konseyi'nde ve Bakanlar Konseyi'nde gayri resmi bir şekilde artık bu 'üç dillilik' üzerine anlaşmaya varılmış, bu nedenle birçok metin sadece bahsi geçen üç dile tercüme edilmeye başlanmıştır. Bakanlar Konseyi'nde Almanca

yüzünden zaman zaman çeşitli tartışmalar da söz konusu olmuştur. Örneğin Finlandiya, dönem başkanlığı sırasında 1999 yılının sonbaharında Almancanın gayri resmi toplantılarda çalışma dili olması gerektiği görüşünü iletmış, fakat Almanya'nın ve Avusturya'nın bu konudaki yoğun baskısı sonucu Almanca için de çeviri kabinleri hazırlanmıştır. Sonrasında İsveç'in dönem başkanlığı esnasında Fransızca için aynı görüş ayrılıkları söz konusu olmuştur. Bu sefer Almanya ve Fransa Dışişleri Bakanları 27 Mayıs 2000 tarihinde bir antlaşmaya vararak, dillerinin çalışma dili olarak korunması konusunda birbirlerine destek olma sözü vermişlerdir (<http://www.europa-digital.de/text/aktuell/dossier/sprachen/organe.shtml>).

Avrupa Komisyonu'nda 2000 yılında tam 1 milyon 200 bin sayfa tercüme edilmiştir. Fakat Komisyon'da da eşitlikçi dil politikasının gerçekleştirilmesi sağlanabilmiş değildir. Çalışmalarda özellikle Fransızca ve İngilizce kullanılmaktadır. 1999 yılında Komisyon'un tercüme birimine bakıldığında 593.540 sayfayı İngilizceden, 393.393 sayfayı Fransızcadan ve 50.926 sayfayı Almanca'dan tercüme ettiği dikkat çekmektedir (<http://www.europa-digital.de/text/aktuell/dossier/sprachen/organe.shtml>).

Aslında işin ilginç tarafı çalışma dilleri olan İngilizce, Almanca ve Fransızcanın Birlik içinde de en fazla güce ve etkiye sahip olan ülkelerin anadilleri olmasıdır. Tercümanlık ve çevirmenlik masraflarının düşürülmesi amacıyla bazı kişiler tarafından, sadece bu AB halkları arasında en çok konuşulan üç dilin çalışma dili olması, bu üçlünün daha da güçlenmesi ile birlikte siyasi etkilerini de muazzam bir ölçüye getirebilmeleri anlamını taşımaktadır. Bir diğer öneri olarak sadece İngilizcenin çalışma dili olarak kullanılması elbette maddi yönden büyük bir tasarruf anlamını taşımaktadır. Fakat siyasi yönden ve AB'nin geleceği açısından bakılırsa, Birliğe bu kadar eleştirel bakan, bütünleşme sürecini zaman zaman yavaşlatmakla suçlanan bir üye devletin dilinin bu safhaya yükselmesi endişe yaratıcı olarak değerlendirilebilmektedir.

Temel Sorunlar

Avrupa Birliği'nin tüm resmi dillere çevrildiği ve tercüme edildiği, tüm dilelere eşit davranıldığı fikri olsa olsa ancak bir hayal olabilir. Uygulamada sadece yasama ve halklar için büyük önem taşıyan ya da halkların ilgi duyabilecekleri düşünülen konular tüm resmi dillere tercüme edilmekte ve çevrilmektedir. Diğer dokümanlar ise sadece 'gerekli' ya da 'büyük' dillere çevrilmektedir. Ancak burada 'büyük' – 'küçük' ayrımı dahi AB'nin vurguladığı eşitlik ilkesine tamıyla aykırı olmaktadır.

Üye devlet hükümetleri kendi dillerinde çalışmaktadırlar. AB'nin kendi tercüme ve çevirme hizmetleri sistemi bulunmadığı bir ortamda, üye devletlerin bu

işî kendileri üstlenmeleri gerekli olurdu. Oysa merkezi bir sistemin hem maliyeti daha uygun olmakta, hem de daha fazla eşitlik ve bütünlük sağlamaktadır.

Dil kombinasyonları konusu da oldukça ilginçtir. 4 resmi dili bir AET'deki dil kombinasyon imkanı 12 'idi. Birinci Kuzey genişlemesinden sonra oluşan 6 resmi dili AT'de 30 dil kombinasyonu mümkündür. İki güney genişlemesi sonrasındaki 9 resmi dile sahip AT'de 72 dil kombinasyonu olabiliyordu. İkinci Kuzey genişlemesini takiben oluşan 11 resmi dili AB'de 110 dil kombinasyonu mümkündür. 2004 genişlemesi sonrasında ise 20 resmi dile sahip AB'de tam 380 dil kombinasyonu mümkündür (<http://www.europa-digital.de/text/aktuell/dossier/sprachen/uebersetzung.shtml>). Günümüzde ise artan resmi dil sayısı ile kombinasyon dil sayısı artmış bulunmaktadır.

AB'nin dil konusunda kendisini 2004 genişlemesine yeterli ölçüde hazırladığını söylemek maalesef mümkün değildir. Aslında her yeni dil için 135 yeni tercüman ve çevirmen istihdam edilmesi gerekirdi. Fakat yeterli talep olmadığından dolayı, dil hizmetlerini toplam sadece 214 yeni personel alınmıştır. Bu da tabii çok yetersiz kalmıştır. Bir diğer sorun ise yeni oluşan İngilizce terimlerin ve çeşitli alanlara ait gelişen yeni terimlerin birçoğunun diğer dillerde karşılığının olmaması ya da henüz olmamasıdır. Tercümanlık ve çevirmenlik hizmetlerinde çalışanlar kendi dillerinde uygun kelimeleri adeta yaratmak durumunda kalmaktadırlar. (<http://www.europa-digital.de/text/aktuell/dossier/sprachen/uebersetzung.shtml>).

Çeviriler, ofislerde yeterli sayıda çevirmen bulunmadığından dolayı, oldukça hızlı yapılmak durumundadır. Bu tabii çevirilerde çeşitli sıkıntılara neden olabilmektedir. Çözüm olarak kullanılan 'naklen' ('relay') çevirisi, tüm kolaylıklarına ve olumlu yanlarına rağmen kendi sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Naklen çeviride her hangi bir dilden önce nakil dile, genelde İngilizce'ye ya da bazen de diğer 'büyük' dillerden birine, oradan da diğer dillere çeviri yapılmaktadır. Örneğin Fince'den Macarca'ya doğrudan değil, İngilizce üzerinden çeviri gerçekleştirilmektedir. Bu durumda da kalite kayıpları olmaktadır (<http://www.europa-digital.de/text/aktuell/dossier/sprachen/uebersetzung.shtml>). Çevirinin çevirisinin çevirisi yapılırken, bilgi, mesaj, içerik kaybına uğranması olasıdır. Bir dilin kendine has özellikleri, nüansları, incelikleri bu şekilde bir nakil diline, oradan da üçüncü ve diğer dillere çevrilmesi durumunda bazı ifade ve anlam farklılıklarının olmaması düşünülemez. Ayrıca zaman kaybı da söz konusu olmaktadır. Örneğin bir Avrupa Parlamenterinin kendi dilinde konuşmasında bir espri yaptığı düşünülürse, bu espriye konuşulan dili anlayanlar o an gülecektir, bu esprinin çevirisi İngilizceye yapıldığında, İngilizce bilenler gülecektir ve ancak ondan sonra İngilizceden diğer dillere çeviri yapıldıktan sonra, diğer vekiller de espriye gülme imkânını bulacaklardır. Bu arada konuşmakta olan vekil çok daha ciddi konulara geçmiş olabilir.

İngilizcenin Baskınlığı

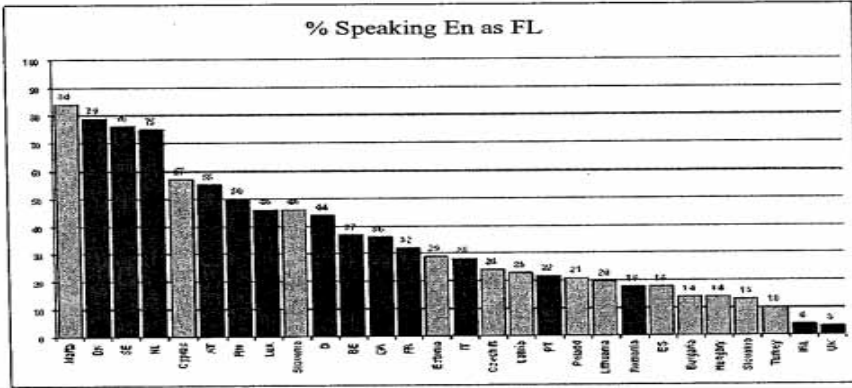
Avrupa Birliği'nin Gençlik ve Eğitim Programları Sokrates/Erasmus ve Leonardo da Vinci'nin ve dil programı Lingua'nın AB'de özellikle gençlerin çokdilli olmasına katkısı çok büyük olmuştur. Erasmus programının başlangıcından günümüze kadar 1 milyon öğrenci bu değişim programından yararlanmış ve çeşitli Avrupa üniversitelerinde bir ya da iki dönem okuma, o ülkeyi ve dilini öğrenme imkânını bulmuştur. İşin ilginç yanıysa, Erasmus'a katılan öğrencilerin başka ülkelere gitseler de en çok İngilizcelerin gelişmesidir.

2001 yılındaki verilere göre Avrupa Birliği'nde yabancı dil bilgisi: (http://europa.eu.int/comm/education/policies/languages/barolang_en.pdf)

Dil	AB'de dili ana dili olanların oranı	AB'de dili yabancı dil olarak konuşanların oranı	Dili konuşabilenlerin toplam oranı
Almanca	%24	%8	%32
Fransızca	%16	%12	%28
İngilizce	%16	%31	%47
İtalyanca	%16	%2	%18
İspanyolca	%11	%4	%15
Flamanca	%6	%1	%7
Yunanca	%3	0	%3
Portekizce	%3	0	%3
İsveççe	%2	%1	%3
Danca	%1	%1	%2
Fince	%1	0	%1

İngilizcenin 15-ler AB'sindeki en yaygın dil olduğu ve nüfusunun neredeyse yarısının İngilizce konuşabilmekte olduğu görülmektedir.

Genişlemiş 25-ler AB'si artı Bulgaristan, Romanya ve Türkiye'de 2002 yılında yapılan anketin sonucuna göre İngilizce dilbilgisi şu ölçüde olmaktadır (http://europa.eu.int/comm/education/policies/lang/languages/index_en.html):

AB içinde öğrenilmesi ‘en faydalı’ yabancı dil olarak görülen diller olarak katılımcıların % 69’u İngilizce, % 37’si Fransızca, % 26’sı Almanca, % 15’i ise İspanyolca demmiştir. AB çapında İngilizce ilkokulların % 26’sında, Fransızca ise % 24’ünde öğretilmektedir.

Küreselleşen dünyada İngilizce yüksek eğitimde, akademik yayınlarda, üniversitelerin yeni birçok programlarında, ticaretle, ekonomide, medyada ve buna benzer birçok alanda artık rekabet kabul etmez bir numaralı dil haline gelmiştir. İngilizce olmaksızın başarılı olunamaz fikri dahi yerleşmeye başlamıştır. Öte yandan Avrupa çapında yüksek eğitimde salt İngilizcenin kullanılması, eğitim programlarının sadece İngilizce olarak açılması Avrupa Birliği’nin çokdillilik ilkesine büyük bir tezat oluşturmaktadır.

Örnek olarak Avrupa’da 2001 yılında kutlanan diller yılı gösterilebilir. Avusturya’nın Graz şehrinde bulunan Avrupa Yabancı Diller Merkezi, tüm dünyadan dil öğretmenlerini ‘Haftanın Öğretmeni’ projesine davet ederken, web sayfasında tüm dillerin öğretmenlerinin davet edildiğini bildirmişti. Fakat katılım için gönderilen özetler sadece İngilizce ya da Fransızca olarak kabul edilmiştir (<http://www.europa-digital.de/text/aktuell/dossier/sprachen/sprachen2.shtml>). Böyle bir durum hem şartıcı hem de üzücü olmuştur.

Avrupa Birliği içinde de ilke ve gerçek arasında oldukça fazla fark bulunmaktadır. Herhangi bir üniversitenin programına kayıt olurken, Avrupa Komisyonu’nun web sayfasından yararlanırken, Avrupa Birliği’nin internetteki giriş sayfalarından daha ayrıntılı bilgi ya da doküman edinmek isterken ya da Eurobarometre’de sunulan anket sonuçlarını izlerken, genelde tüm resmi dillerde değil, sadece İngilizce, Fransızca ve Almanca ya da sadece İngilizce bilgi edinmek mümkündür. Bu tezatlıklar açıkça konuşulup tartışılmadığı gibi, sanki bu konu bir sorun olmaktan uzaktaymış gibi davranılmaktadır.

Bir diğer faktörse yabancı dil öğrenme konusudur. Avrupa’da yabancı diller arasında en çok tercih edileni İngilizcedir. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin neredeyse % 90’ını İngilizce öğrenmektedir. Zaten Avrupa’da çoğu ülkede en

az bir yabancı dil zorunlu olarak okutulmakta, ikinci yabancı dil de gittikçe yaygınlaşmaktadır. Öngörülen dil öğrenme süresiye 1994'ten bu yana bir öğrenim yılı uzamış ve hatta birçok ülkede yabancı dil eğitimine ilköğretim 1. kademedede başlama eğilimi artış göstermiştir. Comenius gibi AB programları sayesinde okul değişimleri ve ortaklıkları gerçekleşmekte, Sokrates/Erasmus gibi programlara üniversite öğrencilerinin ve akademisyenlerin değişimine yönelik çalışmaktadır. AB ülkelerinin çoğunda bir ya da iki yabancı dil öğrenme gayreti bu boyuttayken, İngiltere ve İrlanda'da halklarının üçte birinden daha azı bir yabancı dil bilmektedir. Kendi dillerinin başkaları tarafından sanki zorunluymuş gibi öğrenilmesi ve bilinmesi, özellikle de İngilizleri bu konuda biraz duyarsızlaştırmış ve yabancı dil öğrenme gereksinimlerini de azaltmış görünmektedir. Üniversitelerdeki yabancı dil kursları talep yetersizliği nedeniyle kaldırılmakta, Erasmus gibi programlara İngiltere'nin katılımı çok düşük bir düzeyde kalmaktadır (<http://www.cafebabel.com/de/dossierprintversion.asp?Id=179>).

Tek Ortak Dilli Avrupa Birliği'nin Avantajları ve Dezavantajları

Avrupa Birliği'nin dil politikasının yüksek maliyeti hesaba katılırsa, neden farklı bir politikaya geçilmediği ve bir lingua franca'nın tek bir ortak dilin (trafik dili) kullanılmadığı sorusu akla gelmektedir (http://www.database.org.details_print.asp?topicId=288).

Bir ortak dilin faydaları şöyle sıralanabilir (http://www.europe.canterbury.ac.nz/news/NZESC_tamsin_rouse.pdf):

- *Verimlilik:* Maliyet açısından toplam harcamaların yüksek olduğu, fakat rakamların kişi başına bölününce çok da yüksek bir meblağın ortaya çıkmadığı görülmektedir. Fakat tabii yine de tek bir ortak dile geçiş bu bağlamda büyük tasarruflara neden olabilecektir. Asıl önem taşıyan konu zaman kaybıdır. Toplantıların gerçekleşmesi ve dokümanların tercümesi ve sonrasında temin edilmesi arasında oldukça uzun bir zaman dilimi bulunmaktadır. Her tercüman günde 4,5 sayfa kadar tercüme edebilmektedir. Konuların hassasiyetini ya da uzmanlaşma gerekliliğini dikkate alarak tercümenin yapılması da doğal olarak zaman gerektirmektedir. Tercüme edilecek dokümanların her gün artması da hesaba katılırsa, bir dokümanın tercüme hizmetlerine gelmesi ve gerekli olan tüm dillere tercüme edilip dağıtılması arasında üç hafta geçmektedir. Bir ortak dilin getirilmesi büyük bir zaman kaybını teorik olarak engelleyebilecektir.

- *Şimdiki durum:* İngilizcenin AB'deki baskınlığı dikkate alınır, zaten bir ortak dilin kullanıldığı varsayılabilir. Dolayısıyla resmi bir ortak dilin belirlenmesini isteyenlerin aslında sadece statükonun meşrulaşmasını ya da resmileşmesini hedefledikleri söylenebilir.

- *Genişleme:* Her genişleme beraberinde yeni resmi dillerde getirmiştir. Bu bağlamda maliyet ve zaman konularının yanı sıra çok basit lojistik sorunlar

da bulunmaktadır. Örneğin çeviri kabinleri ve tercümanlık ofisleri en basit ifadeyle dolmuştur. 2004 genişlemesi sonrası yeni personelin gelmesiyle bu sorun daha da artmıştır. Gelecekteki muhtemel genişlemelerle de bu sıkıntı AB ile birlikte büyüyecektir. Öte yandan tek bir ortak dilin kullanılmasının, Birliğin dil politikasının sorunlarına kesin çözüm getirebileceğini söylemek zordur. Hatta bu durum beraberinde başka sorunları getirmektedir (http://www.europe.canterbury.ac.nz/news/NZESC_tamsin_rouse.pdf):

- *Demokrasi eksikliği:* Avrupa Birliği'ne karşı sıkça dile getirilen bu eleştiri, tek bir ortak dile geçişle birlikte dil konusunda da artan bir şekilde yöneltilebilecektir. Bu bağlamda kurumlarda resmi dil sayısını kısıtlamak ya da tek resmi dile geçmek çok mantıklı bir karar gibi görünmemektedir. Bu durum aynı zamanda halkın AB'yle iletişime geçme ve AB'yi anlama konusuna da ciddi sınırlar koyabilir ki, bu da yine demokratik bir birlikte hiç istenmeyen bir şeydir. Halkın Birliğe katılmasını sağlamak için Birlik halkla aynı dili konuşmalıdır. Dolayısıyla AB kurumlarındaki dil çeşitliliği halkların Avrupa fikrine katılmalarının önkoşulu olarak değerlendirilebilmektedir. Dil çeşitliliği ayrıca Birliğin şeffaflığı ve demokrasisi için olmazsındır.

- *Yasal sonuçlar:* AB hukuku resmi dergide (Official Journal) yayınlandıktan sonra üye devletlerde doğrudan uygulandığından dolayı, vatandaşların yasamaya anlayabildikleri bir dilde ulaşmaları hayati önem taşımaktadır. Hatta yasama tamamlanmadan önce dahi, tartışma sürecinde vatandaşların erişmesi, katılması, tartışması ve yorumlaması AB'nin geleceği ve vatandaşlara yakınlığının ölçümü açısından çok önemlidir. Topluluk hukuku devlet hukukunun üstünde değerlendirildiğinden dolayı, halkların bu hukuku da en az kendi devlet hukukları kadar bilmeleri önem taşımaktadır. Yasama tüm resmi dillere tercüme edilmediği takdirde üye devletler bu işi kendi çabalarıyla çözmek durumunda kalacaklardır ki, bu tüm üye devletler için ek personel ve ek masraf anlamına gelecektir. Oysa Topluluk hukukunun tek bir merkezi birim tarafından değil, üye devletlerin tercümanları tarafından tercüme edilmeleri hukuki bütünlüğe ve tutarlılığa da uygun olmamaktadır ve beraberinde belirsizlik getirebilmektedir.

- *Haksız avantaj:* Tek ortak dil olarak seçilen dili ana dili olan kişiler haksız bir avantaj elde etmiş olacaklardır. Çünkü dil bilgisi, dil kullanımı gibi alanlarda daha başarılı olabilecek ve fikirlerini daha kolay dile getirebilecek, hatta belki de kabul ettirebileceklerdir. Bu beraberinde bir 'dilsel hiyerarşiyi (linguistic hierarchy)' getirebilecektir ve AB'nin eşitlik ilkesiyle bağdaşmayacak bir durumu teşkil edebilecektir.

- *Hangi dilin ortak dil olarak kabul edileceği sorunu:* Bu konu ise oldukça hassas bir konudur. Mevcut dillerden birinin seçilmesi beraberinde o dilin ana dili olarak kullanıldığı devlet/devletlerin milli duygularını ve kültürel ağırlıklarını beraberinde getirmektedir. Yapay bir dilin dışında seçilen herhangi bir dil, devletin gücünü, çıkarlarını, fikirlerini, hatta devletin kendisini temsil eder,

ulus devlet kimliğini güçlendirir, devlete siyasi güç katar, hatta o devletin yaşam biçimini de beraberinde getirir ve diğerlerine empoze ettirmeye çalışabilir.

Tek bir ortak dil olacaksa eğer ‘bu hangi dil olmalıdır?’ sorusuna yanıt vermek gereklidir.

AB’ye Tek Ortak Dil Seçeneği Olarak İngilizce

İngilizcenin Birlik kurumlarında ve birimlerindeki önlenemez yükselişi göz ardı edilemeyecek bir gerçektir. Peki, bu halde AB çalışmalarında niye tüm diğer resmi ve çalışma dillerinden vazgeçip, modern, gelişmiş, geniş kelime haznesine sahip olan ve birçok kişi tarafından konuşulan İngilizce tek ortak dil olarak kabul edilip, sadece İngilizce üzerinden çalışmalar sürdürülmesin? Böyle bir adımın en olumlu tarafı büyük tasarruf imkânıdır. Zira tercümanlık ve çeviri işlerindeki personel sayısı ve çalışma miktarı düşürülebilir, maliyette büyük azalma söz konusu olur. Burada tasarruf edilen paralar Avrupa halklarının yabancı dil eğitime aktarılarak, yabancı dil bilme seviyesi yükseltilerek taşınabilir. Ayrıca tek ortak dil kullanımı Avrupa halklarında ‘birlik ve beraberlik’ duygusunu pekiştirebilir. AB düzeyinde iletişim için gereken dil bilgisi oldukça yüksektir. İngilizce Avrupa halklarının neredeyse yarısının bildiği ve okullardaki öğrencilerin neredeyse % 90’ının öğrendiği bir dildir. Bu bağlamda aslında sadece dil bilgisi düzeyinin ve profesyonel jargonun yükseltilmesi ve tabi ‘Eurojargonu’ nun (AB’ye has sözlük) edinilmesiyle birlikte istenen düzeye çok fazla yatırım yapmaksızın erişilebilecektir (<http://asterix.library.uu.nl/files/scrol/r59/scriptic05.doc>).

Olumsuz tarafına bakılacak olursa, her dilin kendi kültürel değerlerini ve geleneklerini taşıdığı belirtilmelidir. Dolayısıyla, İngilizcenin yaygınlaşması ile birlikte İngiliz ve Amerikan kültürünün de baskın bir kültür haline gelme riskini taşıyacağından endişe edilmektedir. Öte yandan İngilizcenin bu kadar yaygınlaşması sonucu halen bir ulusal dil özelliğine sahip olup olmadığı bile artık bilim insanları tarafından tartışılmaya başlanan bir konu haline gelmiştir. Yoksa küreselleşme sürecinde İngilizce artık ‘ulus üstü’ ya da ‘devlet dışı’ bir dil olabilmiş midir (<http://www.europa-digital.de/text/aktuell/dossier/sprachen/lingua2.shtml>)? Ayrıca İngilizce ana dili İngilizce olanlar kadar hâkim olmayanlar için bir ayrımcılık söz konusu olmayacak mıdır? Ve tabi tek bir ortak dilin yaygınlaşması sonucu, diğer dillerin siyaset gibi önemli alanlarda kullanılmaması acaba bu dillerin prestijini, statüsünü ve sonuç olarak önemini ve hatta varlığını yitirmesine yol açabilir mi?

Şüphesiz ki anadili İngilizce olanlar için böyle bir durum çok olumlu yönlerini beraberinde getirecektir ve kendilerini avantajlı bir konuma taşıyacaktır. Bu da tabi AB içindeki eşitlik ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Bunun yanında İngilizcenin daha da önemli olmasıyla birlikte diğer yabancı dilleri öğrenme eğiliminde ciddi bir azalışı öngörmek de mümkündür.

AB'ye Tek Ortak Dil Seçeneği Olarak Esperanto

İngilizcenin baskınlığına karşı çıkabilmek amacıyla geliştirilen bir alternatif-se bir 'ulus üstü' (supranational language) dil önerisidir (<http://asterix.library.uu.nl/files/scrol/r59/scriptic05.doc>). Birlik içerisinde tek para biriminin gerçekleştirilmiş olması örneği dikkate alınarak, Birlik içerisinde tek ortak dil olabileceği düşüncesi de ortaya atılmaktadır. Ulusal dillerin İngilizcenin baskınlığı altında ezilmesine ve Avrupa Birliği'nin dil politikasındaki maliyet artışının önüne geçmek amacıyla, uluslararası iletişim için geliştirilen bir ortak çalışma dilinin gerekliliği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda üzerinde durulan ortak dil, kolay öğrenilebilen, uluslararası iletişim için uygun olan ve başka bir dilin baskınlığına karşı duran Esperanto'dur (<http://asterix.library.uu.nl/files/scrol/r59/scriptic05.doc>). Esperanto (umut eden kişi anlamını taşımaktadır) 1887 yılında Rus dilbilimcisi Zamenhof tarafından yapay bir dil olarak uluslararası iletişimi kolaylaştırmak amacıyla üretilmiştir. En olumlu yönü yapay olmasından dolayı hiçbir kişinin anadili olmaması, hiçbir devlete bağlı olmaması ve siyasi tarafsızlığı nedeniyle ayrımcılığa ya da siyasi avantaja neden olmamasıdır. Dilsel ve siyasi eşitlik Esperanto sayesinde kolaylıkla gerçekleştirilebilir. Diğer olumlu yönü ise Esperanto'nun yapısının basitliği nedeniyle çok kolay ve hızlı bir şekilde öğrenilmesidir.

Olumsuz yönleri ise, mevcut durumda bu dili çok az kişinin bilmesi, edinilmesi için zaman ve maddi kaynak gerektirmesi ve AB'deki dil sorununu şuan itibarıyla çözmeye yardımcı olamamasıdır. Esperanto AB terminolojisine göre kesinlikle yeterli değildir ve hem genişletilmesi hem de güncellenmesi gerekmektedir ki, bu da hem zaman hem kaynak hem de yoğun çaba gerektirecektir (<http://asterix.library.uu.nl/files/scrol/r59/scriptic05.doc>).

Tek Ortak Dilin Sakıncaları

Altı çizilmesi gereken bir gerçek, AB'nin resmi dilleri konusundaki kararın üye devletler tarafından verildiğidir. Ve hiçbir ulusal siyasetçi ya da hükümet, seçmenlerini kendi dillerinden vazgeçmeye yönelik çabalarında başarılı olamaz. Çünkü daha önce de belirttiği gibi dil kültürel kimliğin vazgeçilmez bir parçasıdır. Avrupa halklarını kendi dillerinden feragat ettirmek ve yabancı bir dilde AB'yi anlamaya zorlamak, toplumlarda zaten var olan güven eksikliğini ve AB'den yabancılaşma duygusunu pekiştirme tehlikesini beraberinde getirebilir. Bir demokraside yaşayan insanlar olarak hükümet işlerinin açık, şeffaf ve anlaşılır olmasını beklemek halkların en tabii hakkıdır (http://www.europa.eu.int/comm/translation/reading/articles/enlargement_en.htm).

Çözüm Çabaları

1984 yılından bu yana Komisyon tarafından çeviriler konusunda ihtiyaçları karşılamak koşuluyla tercüme ve çeviri hizmetlerinde tasarruf çabaları sürdürül-

mektedir. Bunun için zaman zaman kolaylaştırılmış ‘asimetrik kapsama’ uygulanmaktadır, yani katılımcı kendi dilinde konuşabilmekte ve bu konuştuğu çevrilmekte, fakat başkalarının konuşmalarını kendi dili olmayan bir dilde dinleme ihtimali bulunmaktadır. Zira insanlar genelde bir yabancı dili konuşmaktan ziyade anlayabilmektedirler. Genel uygulamada seçilmiş olan temsilcilere tam, simetrik kapsama sağlanmakta, memurlara ve uzmanlara ise gereksinimleri ve mevcut kaynaklar ölçüsünde çeviri sunulmaktadır (http://europa.eu.int/comm/scic/thescic/multilingualism_en.htm). Topluluk müktesebatının ve kanunlar, yasama, resmi dokümanlar gibi yasal metinlerin tüm resmi dillere tercüme edilmesi halklar için anlaşılabilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Fakat dışarıdan gelen dokümanlara, raporlar, yazışmalar, iletişim, vs., bakıldığında sadece gerektiği dile tercüme edilmesi uygulaması yaygınlaşmıştır. Genelde sadece İngilizceye, bazen Fransızcaya tercüme edilmesi yeterli olmaktadır (http://www.europa.eu.int/comm/translation/reading/articles/enlargement_en.htm). Dolayısıyla kendi içinde çalışırken AB’nin çeşitli kurumları ve birimleri İngilizce ya da Fransızca ile yetinebilmekte ve bu da bir tasarruf sağlayabilmektedir.

Avrupa Komisyonu’nda 120.000 dolayında sayfa halen çevrilmeyi beklemektedir. Mevcut durum korunduğu takdirde, gelecek üç yıl içerisinde bu rakamın 600.000’e yükselmesi beklenmektedir. 2004 genişlemesiyle yeni katılan 9 resmi dilin AB dil politikasına olası etkileri de dikkate alınarak Mayıs 2004’te yeni bir uygulama getirilerek, Komisyon’daki metinleri en fazla 15 sayfa ile sınırlandırma kararı alınmıştır. Önceleri bir metnin ortalama uzunluğunun 32 sayfa olduğu dikkate alınır, bunun büyük bir ilerleme olabileceği görülmektedir (<http://www.europa-digital.de/text/aktuell/dossier/sprachen/uebersetzung.shtml>). Ancak 2004 sonrası katılan yeni ülkelerin konuya ilişkin yeni yükler de ortaya koyduğu yadsınmaz. Bu çabalar özellikle de genişlemeyi sağlıklı bir şekilde başarmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda ağırlık AB hukukunun 9 yeni resmi dile tercüme edilmesine verilmiştir. Yeni bir yönetim tedbiri ise, dokümanlar ya tüm dillere, ya sadece çalışma dilleri olan İngilizce, Almanca ve Fransızca ve ilgili hedef kitlenin dilinde, ya da sadece hedef kitlenin dilinde olacaktır.

Yabancı dil eğitimine çok önem verilmeli, fakat sadece İngilizce ağırlıklı bir yabancı dil eğitimine de karşı durulmalıdır. İngilizceyle mümkün olan en erken zamanda başlayıp, diğer farklı dillere de ağırlık verilmelidir. Bir yabancı dil öğrenen kişi için ikinci, üçüncü, dördüncü yabancı dili öğrenmek genelde çok daha kolay olmaktadır. Bu gerçekten yola çıkarak anaokullarında yabancı dil eğitimine başlayarak, dilin yaşayan bir şey olduğu hatırlanarak, yabancı diller yaşayarak ve yaşatarak öğretilerek, öğrencilere sevdirmeli ve Avrupa Birliği’nin dil çeşitliliği ve zenginliği bu şekilde korunabilmelidir.

Dil çok önemli bir olgudur. Bu bağlamda televizyon haber kanalı Euronews’un önemi fazlasıyla görülmektedir. Euronews 7 ayrı Avrupa dilinde (Rusça dâhil) yayın yapmakta ve Avrupa’nın kendine has dilsel ve kültürel özel-

liklerini dikkate almaktadır. Avrupa haberlerine odaklanmaktadır. Çokdilliliği ve Avrupa perspektifi sayesinde Anglo-Amerikan modelinin tek alternatifi olma özelliğine sahiptir ve bu anlamda Avrupa’da BBC ya da CNN’den çok daha yaygın izlenen bir haber kanalı konumunu korumaktadır.

Avrupa Birliği’nin ihtiyacı olan şey aslında bir Avrupa basın dünyasıdır: Avrupa halkı için Avrupa konularını işleyen, gündeme getiren, tartışan bir basın dünyası. Bu bağlamda 6 dilde her hafta yayınlanan ve gençler tarafından hazırlanan web sayfası cafe babel gibi çokdilli Avrupa girişimleri çok büyük önem taşımaktadır (<http://www.cafebabel.com/de/dossierprintversion.asp?Id=179>).

Ayrıca Avrupa Birliği’nin dil politikası tüm tartışmalara rağmen aslında sadece AB içinde ve dışında, kurumlar arasında ve halkaları ile iletişimin ve yönetimin ayrı dilleri konuşan üyeler arasında mümkün kılmayı sağlamakla yetinmemektedir. Aynı zamanda Birliğin hoşgörüsünün bir göstergesidir.

Avrupa Birliği içinde dil politikasını kolaylaştırmanın önünde genelde en büyük engeli üye devletlerin kültürel gururu ve kibri teşkil etmektedir. AB’nin ekonomik ve siyasal bütünleşme serüveniyle karşılaştırılırsa, Avrupa kültürel kimliği henüz oldukça yeni bir kavramdır. Üye devletler bir parça egemenlikten vazgeçmeyi kabul etmektedirler, fakat bunun her alanda değil, ulus devletin korunması için gerekli olan kültür, kimlik ve dil gibi alanların dışında kalmasını istemektedirler (http://www.europa.canterbury.ac.nz/news/NZESC_tamsin_rouse.pdf).

Bu bağlamda tüm başlıklar incelendiğinde, AB’nin eğitim konusuna çok az değinmesi ve en az bütçe ayırması da diğer düşündürücü olgudur. Eğitim, dil, kültür gibi alanlar tüm bütünleşme çabalarına ve ilerlemelerine rağmen hala ulus bilinci altında ve ulusların alanı olarak değerlendirilmektedir. Bu da tabii gelecekteki bütünleşme çabalarının önüne de bir engel koymaktadır. Avrupalılar artık kendilerini hem ulus devletlerinin hem de yavaş yavaş da olsa artan bir şekilde AB vatandaşları olarak görmektedirler. Dil açısından da yerel şiveler, ulusal diller ve uluslararası dilleri kullanmaktadırlar. Avrupa Birliği’nin kültür, eğitim ve dil politikaları işte bu değişen gerçekleri dikkate alarak kendini yenilemelidir ve tüm dillere daha fazla önem vererek, gerçekten demokrasiye ve eşitlik ilkesine bağlı olduğunu ispat etmelidir (http://www.onestopenglish.com/news/magazine/news/phlipson_tefl.html).

KAYNAKÇA

Avrupa Birliği Antlaşması, Madde 1: ‘an ever closer union among the peoples of Europe, in which decisions are taken as openly as possible and as closely as possible to the citizen’ www.eurlex.europa.eu/en/treaties/index.htm (05.10.2010).

BBC haberi: ‘Irish language recognized by EU’. http://news.bbc.co.uk/1/hi/northern_ireland/4088828.stm (05.10.2010).

Brüll, Cornelia, ‘Die Sprachenpraxis in den Organen der Europaeischen Union’, <http://www.europa-digital.de/text/aktuell/dossier/sprachen/organe.shtml> (05.10.2010).

Brüll, Cornelia, ‘Die Sprachenpolitik in der Europaeischen Union – Eine Einführung’, <http://www.europa-digital.de/text/aktuell/dossier/sprachen/spachel.shtml> (05.10.2010).

Cunningham, Kristina, ‘Translating for a larger Union – can we cope with more than 11 languages?’ http://www.europa.eu.int/comm/translation/reading/articles/enlargement_en.htm (05.10.2010).

Evans, Lindsey, ‘Sprechen Sie meine Sprache?’, <http://www.cafebabel.com/de/dossierprintversion.asp?Id=179> (05.10.2010).

Gazzola, Michele, ‘Multilingualism In The European Union And Its Costs’, http://www.eumilano.it/multilinguismo/multilinguismo_unione_en.htm (09.10.2010).

F 1. ‘The Union shall respect the national identities of its Members States, whose systems of government are founded on the principles of democracy.’, http://www.danistay.gov.tr/6%20-%20iyi_yönetim.htm (09.10.2010).

McCuskey, Brian, ‘Respecting multilingualism in the enlargement of the European – the organisational challenge’, http://www.europea.eu.int/comm/translation/reading/articles/enlargement_en.htm (11.10.2010).

Monard, Rik, ‘One EU currency, One EU language’, De Standart, 31 Temmuz 1997, Van Someren, Emily, ‘The EU Language Regime: Lingual and Translational Problems’, 2004, s. 6, http://asterix.library.uu.nl/files/scroll/r59/scriptie_05.doc (08.10.2010).

Peter Mateja, ‘Topic: EU Working Language’, http://www.debatatabase.org/details_print.asp?topicID=288 (05.10.2010).

Phillipson, Robert, ‘Union in need of language equality’, The Onestop Magazine. The Magazine for English Language Teachers, http://www.onestopenglish.com/news/magazine/news/philipson_tefl.htm (05.10.2010).

Roma Antlaşması, Madde 248: ‘Tek nüsha olarak Flamanca, Fransızca, Almanca ve İtalyanca olarak kaleme alınan, dört metni de aynı ölçüde geçerli olan bu antlaşma, İtalya Cumhuriyeti Hükümeti arşivlerinde muhafaza edilerek birer sureti antlaşmaya imza koyan diğer Devlet hükümetlerine gönderilir.’ http://www.europa.eu.int/comm/dgs/translation/navigation/faq/faq_future_en.htm (08.10.2010).

Rouse, Tamsin, ‘Language Policy in the Institutions of the EU: Dealing with the lingua fra(n)cas’, 2nd New Zealand European Studies Association Conference, 29-30.08.2003, s. 6, http://www.europe.canterbury.ac.nz/news/NZESC_tamsin_rouse.pdf (10.10.2010).

Van Someren, Emily, 'The EU Language Regime: Lingual and Translational Problems', 2004, s. 19-20, http://asterix.library.uu.nl/files/scroll/r59/scriptie_05.doc (08.10.2010).

Toggenburg, Gabriel Von, 'Europas Sprachenbabel: Perle oder Stolperstein' <http://www.cafebabel.com/de/dossierprintversion.asp?Id=179> (19.10.2010).

http://www.europa.eu.int/comm/scic/thescic/history_en.htm (21.10.2010).

http://europa.eu.int/comm/dgs/translation/navigation/faq/faq_language_en.htm (05.10.2011).

http://www.europa.eu.int/comm/scic/thescic/multilingualism_en.htm (08.10.2011).

http://europa.eu.int/comm/education/policies/lang/awareness/year2001_en.html (08.10.2011).

http://europarl.eu.int/presentation/default_tr.htm (08.10.2011).

http://www.europa.eu.int/comm/scic/thescic/multilingualism_en.htm (08.10.2011).

<http://www.europa.eu.int/comm/scic/thescic/mission.htm> (08.10.2011).

http://www.europa.eu.int/comm/dgs/translation/navigation/faq/faq_facts_en.htm (07.10.2011).

http://europa.eu.int/comm/education/policies/languages/barolang_en.pdf (10.10.2011)

http://europa.eu.int/comm/education/policies/lang/languages/index_en.html (08.10.2011).

<http://www.europadigital.de/text/aktuell/dossier/sprachen/lingua2.shtml> (05.10.2011).